

Acute bronchitis in de Engelse huisartspraktijk [Doctoraalscriptie]. Demink M, Nelis A. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 39 bladzijden.

Chronische klagers in de huisartspraktijk [Doctoraalscriptie]. Van Haaren K, Gussekloo J. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 32 bladzijden.

De schouder volgens Cyriax [Doctoraalscriptie]. Schröder PMS. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 27 bladzijden.

Patiëntenvoorlichting in de apotheek. Instructie over het gebruik van inhalatoren [Doctoraalscriptie]. Triemstra AHM. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 42 bladzijden.

De medicijnlijn. Een inventarisatie van de behoefté aan medicijnvoorlichting [Doctoraalscriptie]. Wijgertgangs C. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 32 bladzijden.

Voorlichting in de apotheek. Het effect van voorlichting op de kwaliteit van het inhalatorgebruik (Doctoraalscriptie). Marang F. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 22 bladzijden.

De huisarts met de handen in het haar. Een inventarisatie van het beleid van de huisarts bij haaruitval en kaalheid [Doctoraalscriptie]. De Koning EBG. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 40 bladzijden.

Ongevraagd huisbezoek door de huisarts. Contact opgenomen door de huisarts? [Doctoraalscriptie]. Anema-Hazewinkel B, Heemskerk P. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 53 bladzijden.

De huisarts en intensieve thuiszorg: de praktijk [Doctoraalscriptie]. Zuurendonk I, Ravensbergen A. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 44 bladzijden.

Dementie bij keuring voor het bejaardenverzorgingstehuis [Doctoraalscriptie]. Leiden: Vakgroep Huisartsgeneeskunde, RU Leiden, 1989; 24 bladzijden.

Alle hier genoemde publikaties zijn verkrijgbaar via de Bibliotheek van de vakgroep Huisartsgeneeskunde, Postbus 2088, 2301 CB Leiden; telefoon 071-275.416.

Incest en de huisartspraktijk

Incest is een ernstig probleem dat de laatste jaren steeds meer aandacht krijgt. Incest komt voor in elke huisartspraktijk, in alle milieus, op alle leeftijden (ook bij kleuters en peuters). Uit onderzoek is gebleken dat meer mensen incest hebben meegemaakt dan tot voor kort werd aangenomen (1 op de 7 vrouwen is er eens of vaker in haar leven mee geconfronteerd). Incest geeft niet alleen problemen bij slachtoffers (en daders) tijdens de periode dat incest plaatsvindt, maar ook lang daarna. Door de grote verscheidenheid aan problemen die ontstaan door incest (lichamelijke klachten, psychische klachten, gedragsproblemen, relatieproblemen) wordt een toenemend aantal hulpverleners ermee geconfronteerd. In de tweede plaats wordt incest meer ontdekt door de grotere bekendheid die eraan wordt gegeven. Hulpverleners op allerlei terreinen hebben ermee te maken: artsen, maatschappelijk werkers, onderwijsers, psychologen, Riagg-medewerkers, juristen en nog anderen.

Om meer inzicht te krijgen in de omvang van het probleem, om meer bekendheid te krijgen bij hulpverleners en om hulpverleners te helpen betere hulp te bieden bij incest, is door het NHG meegewerk aan de ontwikkeling van videobanden voor scholing en nascholing aan hulpverleners. Eén van die banden heet 'Incest en de huisartspraktijk' met een bijhorend boekje met dezelfde titel.

Het boekje is een verzameling artikelen gebaseerd op literatuuronderzoek en eigen onderzoek van een aantal auteurs onder redactie van Lennie Staats, orthopedagoog en psychotherapeut van de afdeling jeugdzorg van het Riagg te Amsterdam. Er staan artikelen in over medische gevolgen van incest, incest en verslaving, incest en verstandelijk gehandicapten, seksueel misbruik en fysieke mishandeling in de kinderjaren van psychiatrische patiënten, seksuele kindermishandeling binnen Turkse en Marokkaanse gezinnen, en godsdienstige aspecten rondom incest. Verder wordt aandacht besteed aan het opbouwen van een sociale kaart in de eigen omgeving.

Aan de zeer indringende videoband werkten zowel huisartsen als slachtoffers mee. Theorie en praktijk wisselen elkaar af. De band biedt praktische nascholing voor huisartsen en fungert als een aanzet om eens stil te staan bij incest. Praktische zaken die aan bod komen zijn: hoe kan ik incest als huisarts signaleren, sta ik er wel voor open, hoe sta ik zelf tegenover incest, en wat kan ik ermee als ik incest vermoed.

De band duurt een uur. Huisartsengroepen kunnen band en boekjes (tegen betaling van administratie- en verzendkosten) bestellen bij het NHG, Postbus 14006, 3508 SB Utrecht.

Toekomstige huisartsen en de computer

Weten toekomstige huisartsen iets van computers? Kunnen ze omgaan met Huisarts Informatie Systemen? Zijn ze van plan in hun eigen praktijk met een computer te gaan werken?

Deze vragen kwamen aan de orde bij de evaluatie van een onderwijsprogramma over de computer in de huisartspraktijk in het kader van de Tweejarige Interim Beroepsopleiding. Het onderwijsprogramma is ontwikkeld aan het Groninger Instituut voor Huisartsgeneeskunde en werd dit jaar voor het eerst gegeven. Het gebruik van de computer in de huisartspraktijk en bij wetenschappelijk onderzoek wordt onderwezen als een drie dagdelen beslaand onderwijsprogramma. Het programma bestaat uit een theoretische inleiding en een practicum met bepulp van PC's.

Aan de orde komen de volgende onderwerpen: kennismaken met het universele besturingsysteem MS.DOS en daardoor een algemene kennismaking met 'de' computer; vervolgens een introductie in het werken met Huisarts Informatie Systemen. Als voorbeeld van een Huisarts Informatie Systeem wordt MicroHIS gekozen. Aan de hand van een demonstratiebestand wordt geoefend in verslaglegging, en wordt tevens aandacht besteed aan activiteiten die aan de basis liggen van wetenschappelijk onderzoek: men leert selecties maken van patiëntengroepen op leeftijd, probleemcode (ICPC) en medicatie.

Om te beoordelen of het programma beantwoordt aan de door ons gestelde doelen, is een enquête verricht. Van de 30 havo's aan wie het programma werd aangeboden, bleek ruim de helft (53 procent) nog nooit met een computer te hebben gewerkt. Huisarts Informatie Systemen waren zelfs voor bijna driekwart (73 procent) van de toekomstige huisartsen tot nog toe onbekend. Een bijzonder hoog percentage (80 procent) van de geënquénteerde huisartsen in opleiding zegt (desondanks?) later in eigen praktijk wel met een Huisarts Informatie Systeem te gaan werken.

Het lijkt derhalve geen overbodige luxe de havo's via een onderwijsprogramma te laten kennismaken met computergebruik. Dit verhoogt de theoretische kennis en biedt de gelegenheid enige ervaring op te doen met computers, toegespits op het werk in de huisartspraktijk en wetenschappelijk onderzoek in de huisartsgeneeskunde. De kennis is (nog) gering; de drang om te leren groot.

M.L. Hofstra
G.J. Sterringa